

A kiállítás több gyűjtő munkájának eredménye. A kiállítás rendezője, Egervölgyi Dezső megköszöni az önzetlen segítségét *Krajcsi Tibornénak, Rácz Máriának, Hegedűs Ibolyának, dr. Gombos Lászlónak, Gál Csanádnak, Torró Vilmosnénak, dr. Vida Klárának, Palásthy Lajosnak, Albrecht Sándornak*, továbbá *Ürmös Péter és Takács Dezső grafikusművészeknek*, és a kiállítás gondolatát sugalló Kertész Károly nyugalmazott könyvtárigazgatónak, továbbá Kundermann Jenőnek a kölcsönzött anyagot. Ugyancsak köszönetét fejezi ki *dr. Hermann István*nak a pápai Jókai Mór Városi Könyvtár igazgatójának a segítségét és a kiállítás katalógusának elkészítését.

Németh Gábor könyvtárvezető pedig kifejti, hogy az ex libris gyűjtése a 19. században kezdődött, de igazán a 20. században jött divatba. A gyűjtőszendevély eltávolítja a könyvjegyet eredeti funkciójától, az alkotásra helyezi a hangsúlyt, sőt mára már önálló művészeti ágként szerepel. Az eredeti rendeltetésével ma a könyvtár-, valamint az olvasástörténet foglalkozik. Ezeket a szakmákat sem hagyja hidegen egy-egy ex libris művészi értéke, de a kutatást a tulajdonosok felderítésére összpontosítják. Ezen az úton, kiegészítve a kézzel írt bejegyzésekkel és a fennmaradt könyvjegyzékekkel, sok, mára szétszóródott könyvgyűjtemény teljes vagy részleges rekonstrukciójára nyílik lehetőség. S egy könyvtár összetétele, a könyvek kötése, esetleges jegyzetelési szokások a lapszéleken sokat segíthetnek a tulajdonos pontosabb megismerésében. Fontos, mert nem egy közülük történeti eseményeket, esetleg az adott kor gondolkodását befolyásoló személy volt. A régi ex librisek ugyanakkor a könyv európai elterjedését, vándorlását is illusztrálják.

Zircen sajnos még nincs teljesen felmérve az ex libris állomány – írja *Németh Gábor*. Pedig nagy könyvtárakban az írásos tulajdonosbejegyzés, illetve a könyvbe ragasztott könyvjegy a legfontosabb támpont a gyűjtemény eredettörténetének vizsgálata során. Az eddigi tapasztalatok szerint, amit a feldolgozásra került kötetek is igazolnak, a könyvek igen sok helyről kerültek ide.

Tudunk több ex librisről, köztük igen nevezetésekről, mégis a legbüszkébben a sajátunkra vagyunk, melyet 1795-ben készítettek.

A megnyitót *Dippold Péter*, az OSZK különgyűjteményi és tudományos igazgatója tartotta. Kiemelte, milyen nagy jelentőségű, hogy a Ciszterci Rend tulajdonában, és az Országos Széchényi Könyvtár kezelésében lévő *Reguly Antal* Műemlék-könyvtár megújult könyvtár-folyósóján ismét kiállítás van.

Beszédében ismertette az ex libris lényegét, annak rövid történetét, valamint a kiállítás előzményeit. Megemlíttette, hogy

az anyag először a pápai Jókai Mór Városi Könyvtárban volt kiállítva a közelmúltban. Végül köszönetet mondott mindazon a munkatársak áldozatos és kreatív munkájáért, akik nélkül ez a kiállítás nem jöhetett volna létre.

Palásthy Lajos

KÉPNÉZEGETŐ LÁTOGATÁS A „KÉZMŰIPARIBAN”

A Kézműipari Szakközépiskola és Szakiskola volt a helyszíne a májusi egyesületi találkozónak, amelyen örömmel üdvözölhettük az éppen hazánkba látogató *Leila és Juha Lehtirantát*. *Varga Péter* grafikusművész, művészeti igazgatóhelyettes üdvözölte a szép számban érkezett érdeklődőket, művészeket és gyűjtőtársakat egyaránt. A grafikai műhelyben *Szabadi Zoltán* grafikusművész köszöntötte a vendégeket, és tartott egy ismeretöt az itt folyó munkáról, illetve bemutatta az éppen szakvizsgájukra készülő növendékeket. Bár a műhely már nem volt ismeretlen a látogatók számára, mégis idekíváncozik néhány mondat annak létrejöttéről.

Kondé László grafikus művésztanár és *Varga Péter* művészeti igazgató-helyettes összefogása teremtette meg a grafika oktatásának lehetőségét a Kézműipari szakközépiskolában. Ők kezdték a géppark összeállítását is három rézkarcnyomó prés és a szitanyomás alapkellékeinek beszerzésével. Kezdetben a grafika tantárgyi oktatása kiegészült a betűrajz alapismereteivel.

2002-ben indult az első grafikaszkos osztály, amely már emelt óraszámokban tanulta a tárgyat, kiegészítve az elektrografika alapjaival. Ők az érettségi utáni ötödik évben tehetnek szakvizsgát grafikából. Az érettségi utáni kétéves képzés 2003-tól kezdődött az iskolában, és másik szakos, illetve más középiskolákból érkezetteknek nyújt lehetőséget a grafikus szakvizsgára.

Sajnos *Kondé László* nem érthette meg a grafikai műhely felszereltségének színvonalas felfejlesztését, amely nyertes iskolai pályázatok révén valósulhatott meg. Időközben a műhely szakoktatóinak köre bővült *Olajos György Munkácsy-díjas* és *O. Kiss Zoltán* grafikusművészekkel, valamint e sorok írójával, akik valóban színvonalas teljesítményre ösztönzik diákjaikat. Elég csak az évről évre a *Pataky Művelődési Központban* megrendezett „Mesterek és tanítványok” című kiállítás sikerére hivatkozni.

Visszatérve a mostani látogatásra, igazi „műhelyhangulat” fogadta az érdeklődőket, ennek a legfőbb motiváló tényezője az volt, hogy vésszesen közeledett a vizsgamunka leadási határideje. Mivel a különleges, sőt bravúrosan megoldott projektek általános elismerést arattak, alkotóik megérdemlik az itteni bemutatást, annál is inkább, mivel a reményeink szerint a későbbiekben tanárképző felsőoktatási intézményekben folytatják tanulmányaikat, és bizonyosan a grafika elkötelezett hívei és művelői maradnak a továbbiakban is.

Legnagyobb sikert *Hardy Nikoletta* (*Szabadi Zoltán* növendéke) vizsgamunkája aratta, aki *Vörösmarty Mihály* és *Arany János* műveihez készített nagyon érzékenyen, ugyanakkor kifejezően megmetszett linómetszeteket. Ráadásul, ahogy ezt kész könyvek formájában lapozhattuk át, mindannyiunk őszinte elismerését kiváltotta.

E sorok írójának növendékei közül *boroscímke* terveit mutatta be *Farkas Katalin* és *Nagy Péter*, ezek részben, vagy teljes egészben számítógépes grafikaként készültek. Tanulságos volt

Arany János

Balladák

Hardy Nikoletta, X3

Vörösmarty Mihály

Csongor és Tünde

fikai anyagát tekinthettük meg, szintén vetített formában. Jó volt megállapítani, hogy a magyar mezőny (mintegy húsz alkotó) valóban minőségi értékeket hordoz még ebben a nagy nemzetközi összehasonlításban is. Ezzel a hivatalosan tervezett program végére értünk, de még maradt idő a személyes eszmecserére is.

Végezetül említhetjük meg (és ez itt egyúttal a hírverés helye), hogy a grafikai műhely oktató gárdája Borsos Róbert szobrászművésszel kiegészülve JASCHIK KÖR néven bemutatkozó kiállítást rendez az óbudai ÖKOLLÉGIUM ART GALÉRIÁBAN, amelynek megnyitójára 2007. szeptember 6-án, csütörtökön 18 órakor kerül sor. Erre az alkalomra minden érdeklődőt és grafika-barátot szeretettel várunk!

Ürmös Péter

VÁROSKÉPEK KÖLTÉSZETE

összehasonlítani a sorozat-variációkat, színben és formában egyaránt. Bablana Hajnalka egy rézkarcát dolgozta át boroscímke, díszsomagolás és ajánlófüzet alapmotívumává, szintén számítógépes megoldással. Erdélyi Anita ókori görög műemlékeket ábrázoló gúla formájú asztali naptárat szerkesztett, ennek a képi feldolgozásai rézkarc technikával valósultak meg. Francia Réka hagyományos falinaptára szinte növényhatározói pontossággal tárta elénk azt a növényt, amelyik abban a hónapban virágzott. A fentiek mellett más projektfeladatot is bemutattunk az előző vizsgázó csoportoktól.

A műhelytől búcsút véve egy másik teremben zajlott a fő programként tervezett filmvetítés. Varga Péter bevezető szavai után tekintettük meg Kass János 1980-ban készített Dilemma című animációs filmjét, amely után maga a szerző nyilatkozott a filmen a készítés körülményeiről. Kass János erről az oldaláról talán kevésbé ismert, ezért is volt olyan érdekes a színpalak mögé bepillantani. John Halas produkciójában, Angliában és az USA-ban forgatott film költsége kétszázötvenezer dollárra rúgott, ami már önmagában véve is bizonyos színvonalat szavatol. Kass János grafikái és ötletei több mint húsz év távlatából is időtálló mondanivalót hordoznak, és ma is elgondolkodásra készítenek. Ezt követően a 6. Nemzetközi Egyiptomi Nyomat Triennálé magyar és finn gra-

A tanév végén a pécsi papírboltok, trafikok sorát jártam végig, izléses képeslapokat keresve, melyekre ballagó diákjaimnak akartam búcsúzó szavakat írni. A tolakodóan élénk színű, s arannyal, ezüsttel keretezett giccces városfotók bántóan vibráló látványától kifáradva betértem *Nőt Béláék Műhelygalériájába* egy kis pihentető szemlélődésre. Itt – a Váradi Antal utca és a Zrínyi utca sarkán – mindig nívós grafikákat, festményeket, szobrokat láthatunk neves művészekről. Ez alkalommal Gerzson Pál, Horváth Dénes, finom színvilágú festményeit, Trischler Ferenc bronz- és Szabó László fa-kisplasztikáit, *Bálint Ferenc* ex libriseit nézegethettem.

Egyszer csak fellelegeztem: Meg vagyok mentve! Egyik polcon elegáns képeslapok egész sorát láttam meg: mives rajzokat városunk, Pécs nevezetes épületeiről. – Ez kell nekem! Biztosan valamelyik tanítványom szívesen fogadja a *Városháza*

Juhász Tamás, X3

Pécsi püspöki palota. Nőt Béla tollrajza, P1